

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het goederenvervoer met brede fietsaanhangwagens in het kader van een tweede pilootproject
- Principiële goedkeuring

SAMENVATTING

Dit besluit heeft tot doel het kader uit te werken voor het tweede pilootproject voor goederenvervoer per fiets met fietsaanhangwagens met een breedte van meer dan 1m. Voor dergelijk vervoer is een vergunning vereist.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weggebonden mobiliteit en weggebonden transport”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 7 februari 2025.

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/01 van 7 januari 2025.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Algemeen

Dit besluit heeft tot doel het kader uit te werken voor een pilootproject voor goederenvervoer per fiets met fietsaanhangwagens breder dan 1,00 meter, overeenkomstig afdeling 4 "Goederenvervoer met brede fietsen en brede fietsaanhangwagens" van het Decreet van 3 mei 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport.

Het proefproject draagt bij aan de uitvoering van de beleidsnota en vormt een vervolg op het eerdere proefproject in 2023.

Het tweede proefproject loopt tot 31 december 2027 en zal eind 2026, begin 2027 geëvalueerd worden. Bij het VIL loopt momenteel het project 'Fietslogistiek XXL'. De evaluatie van beide projecten zal tussen het Departement MOW en het VIL gedeeld worden met het oog op maximale afstemming en ten einde om een gedegen en op een adequate manier een evaluatie te kunnen doen om de wenselijkheid van de maatregel uiteindelijk te beoordelen met oog voor gevolgen voor verkeersveiligheid, doorstroming en infrastructuur.

Dit proefproject werkt met vergunningen in plaats van louter melding/kennisgeving. Deze vergunningen worden centraal aangevraagd binnen het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Het besluit gaat in op het type voertuigen, massa, omvang en de plaats op de weg.

Bevoegdheid

Het Vlaamse Gewest is bevoegd om een dergelijke regeling uit te werken op grond van de in artikel 6, § 1, X, 13° BWHI opgenomen bevoegdheid inzake "reglementering inzake het uitzonderlijk vervoer over de weg".

Die aan de gewesten toegekende bevoegdheid beoogt niet enkel de bescherming van de wegeninfrastructuur maar omvat ook het regelen van het veilig en vlot verkeer van het uitzonderlijk vervoer, daarbij rekening houdend met de weerslag die dit soort vervoer kan hebben op het wegverkeer in het algemeen.

Dit houdt onder meer de bevoegdheid in om de plaats van de bestuurders op de openbare weg te regelen, een parkeer- en laad- en losregeling voor deze voertuigen in te voeren, de leeftijd van de bestuurders te regelen.... Het bepalen van deze regels in het kader van een uitzonderlijk vervoer valt niet onder de bevoegdheid inzake algemene politie op het wegverkeer (waarover de federale overheid beschikt) maar behoort tot de bevoegdheid van de gewesten inzake "reglementering inzake het uitzonderlijk vervoer over de weg".

In advies 75.229/AV/3 van 6 maart 2024 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'tot vaststelling van het Vlaams verkeersreglement' bevestigde de afdeling wetgeving van de Raad van State dat ten aanzien van fietsen en hun aanhangwagens kan worden aangenomen dat het om uitzonderlijke voertuigen gaat, voor zover de grenzen inzake massa of afmetingen bepaald in het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer worden overschreden, wat in casu ontegensprekelijk het geval is.

Artikel 82.4.2 van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer bepaalt dat de breedte van een aanhangwagen, getrokken door een fiets, niet meer dan 1,00 meter mag bedragen.

Enkel aanhangwagens, gebruikt in het kader van pilootprojecten, onder de door de bevoegde overheden bepaalde voorwaarden, mogen een breedte van maximum 1,20 meter hebben.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel spreekt voor zichzelf en behoeft geen nadere uitleg.

Artikel 2.

Het vervoer met brede fietsaanhangwagens is enkel mogelijk met een enkele aanhangwagen.

Artikel 3.

De fietsaanhangwagens mogen enkel in de breedte afwijken van de reguliere afmetingen zoals bepaald in de Wegcode. Ook de maximaal toegelaten massa's moet steeds gerespecteerd worden.

Artikel 4.

De maximale breedte van een brede fietsaanhangwagen wordt vastgelegd op 1,20 meter. Er wordt voor geopteerd om de breedte te beperken tot 1,20 meter omdat het deze breedte is die overeenstemt met de breedte van een "Europallet" waardoor het vervoer hiervan per fiets vergemakkelijkt wordt.

Om de verkeersveiligheid te garanderen dienen de brede fietsaanhangwagens te zijn uitgerust met een voldoende doelmatige reminrichting die automatisch in werking treedt als de fietser remt en met een aangepaste koppeling die is afgestemd op de maximaal toegelaten massa van de aanhangwagen.

De brede fietsaanhangwagens voeren altijd een zijdelingse signalisatie die bestaat uit een witte reflecterende strook over de volledige lengte van de fietsaanhangwagen.

De minister kan nadere technische vereisten voor de fietsaanhangwagens bepalen.

Artikel 5.

Goederen die in de breedte uitsteken mogen niet vervoerd worden. Dit geldt ook in geval de brede aanhangwagen minder dan 1,2 meter breed is, maar de lading zelf uitsteekt waardoor de totale breedte meer dan één meter bedraagt. Bijvoorbeeld een aanhangwagen met een breedte van 1,05 meter waarop een lading van 1,15 meter breed geplaatst wordt, is niet toegelaten.

Artikel 6.

Op wegen met een snelheidsbeperking van maximum 50 km/u heeft de gebruiker de keuze tussen het fietspad en de rijbaan.

Normaal gezien volgt de fietser verplicht het fietspad. In het kader van het pilootproject wordt hierop een afwijking voorzien voor de bestuurder van fietsen die een brede fietsaanhangwagen trekken, rekening houdende met:

- de plaats op de openbare weg van andere brede drie- en vierwielige rijwielen (>1 meter breed). Deze laatste kunnen een breedte hebben van maximaal 2,50 meter en moeten gebruik maken van de rijbaan;
- het bestaan van fietsinfrastructuur die wel toelaat om een fiets met brede fietsaanhangwagen (20 cm breder dan de reguliere fietsaanhangwagen) op een veilige manier te mengen met ander verkeer op het fietspad.
- de mogelijkheid om gebruik te maken van het fietspad biedt ook een concurrentieel voordeel in het kader van goederenvervoer.

Het is aan de vergunninghouder om vooraf het te volgen traject te verkennen om de veiligheid van de geplande route te verzekeren, in het bijzonder om de negatieve gevolgen voor de andere weggebruikers te vermijden en mogelijke schade aan de openbare weg te voorkomen.

Het Vlaamse Gewest is bevoegd om deze maatregel te nemen op basis van haar bevoegdheid voor uitzonderlijk vervoer. Deze gewestbevoegdheid vormt een uitzondering op de principiële bevoegdheid van de federale overheid inzake verkeersreglementering waardoor deze bepaling, binnen het uitzonderlijk vervoer, kan worden aangenomen.

Artikel 7.

Bestuurders van fietsen met een fietsaanhangwagen met een breedte van meer dan 1 meter mogen gebruik maken van de parkeerzones om te laden en te lossen. In principe is laden en lossen hier niet toegestaan, maar om de vlotte verkeersdoorstroming te garanderen wordt een uitzondering voorzien.

Het Vlaamse Gewest is bevoegd om deze maatregel te nemen op basis van haar bevoegdheid voor uitzonderlijk vervoer. Deze gewestbevoegdheid vormt een uitzondering op de principiële bevoegdheid van de federale overheid inzake verkeersreglementering waardoor deze bepaling, binnen het uitzonderlijk vervoer, kan worden aangenomen.

Artikel 8.

De bestuurders van fietsen die een brede fietsaanhangwagen trekken, moeten minstens 16 jaar oud zijn. Deze maatregel heeft tot doel er zeker van te zijn dat de bestuurder over de nodige rijvaardigheid beschikt en de capaciteit heeft om risico's in te schatten en er op te anticiperen.

Het Vlaamse Gewest is bevoegd om deze maatregel te nemen op basis van haar bevoegdheid voor uitzonderlijk vervoer. Deze gewestbevoegdheid vormt een uitzondering op de principiële bevoegdheid van de federale overheid inzake verkeersreglementering waardoor deze bepaling, binnen het uitzonderlijk vervoer, kan worden aangenomen.

Artikel 9.

Dit artikel behoeft geen verdere uitleg en spreekt voor zichzelf.

Artikel 10 - 14.

Het vervoer met brede fietsaanhangwagens is enkel mogelijk mits voorafgaandelijke vergunning. De vergunning voor het vervoer met brede fietsaanhangwagens kan elektronisch aangevraagd worden door of namens ondernemingen die goederenvervoer verrichten voor rekening van derden of voor eigen rekening.

Het besluit bepaalt de voorwaarden voor het verkrijgen van een vergunning en de aan te leveren gegevens.

De minister kan een retributie bepalen voor het uitreiken van een vergunning.

Als een aanvraag voor een vergunning, gunstig wordt beoordeeld, levert het hoofd van het departement de vergunning af uiterlijk binnen vijftien dagen na de dag waarop de aanvraag is ingediend. Als een aanvraag ongunstig wordt beoordeeld, stelt het departement de aanvrager daarvan op de hoogte uiterlijk binnen vijftien dagen na de dag waarop de aanvraag is ingediend.

Artikel 15

Dit artikel behoeft geen verdere uitleg en spreekt voor zichzelf.

De bewaartermijn wordt bepaald op 2 jaar na het einde van het pilootproject.

Artikel 16 – 18.

Er wordt een evaluatiecommissie opgericht waarin vertegenwoordigers van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, Fietsberaad Vlaanderen, Belgian Cycling Logistic Federation, de betrokken steden en gemeenten, de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeentes (VVSG), het VIL en eventueel andere belanghebbenden zetelen.

De evaluatiecommissie komt minstens elke twaalf maanden samen om het proefproject te evalueren. Er wordt jaarlijks een rapport opgesteld. Op het einde van de proefperiode wordt een eindrapport opgesteld.

De evaluatie wordt uitgevoerd aan de hand van een aantal in het besluit vermelde parameters.

Artikel 19.

Dit artikel regelt de gevallen waar het hoofd van het departement Mobiliteit en Openbare Werken kan overgaan tot schorsing van de vergunning, evenals de procedure die hierop van toepassing is.

Artikel 20.

Het proefproject loopt tot 31 december 2027.

Artikel 21.

Aan het einde van het proefproject treedt dit besluit buiten werking.

Artikel 22.

Dit artikel spreekt voor zichzelf en behoeft geen nadere uitleg.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er zijn geen bijkomende uitgaven gekoppeld aan dit besluit. Het besluit voorziet de mogelijkheid voor het vragen van een retributie voor het afleveren van een vergunning.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het uitreiken van vergunningen en de inspraak in het gebruik van gewestwegen wordt opgevangen binnen het huidige personeelskader. Er zijn geen bijkomende wervingen vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het verder traject bestaat uit:

- het inwinnen van het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC)
- de consultatie van de gewestregeringen conform artikel 6, §2, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
- het inwinnen van het advies van de Raad van State

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het goederenvervoer met brede fietsaanhangwagens in het kader van een tweede pilootproject;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare werken:

2.1. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC);

2.2. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit, overeenkomstig artikel 6, §2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, overleg te plegen met de betrokken regeringen, zijnde de gewestregeringen;

2.3. te machtigen te beoordelen of voornoemde advies en onderhandelingen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;

2.4. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

Annick DE RIDDER